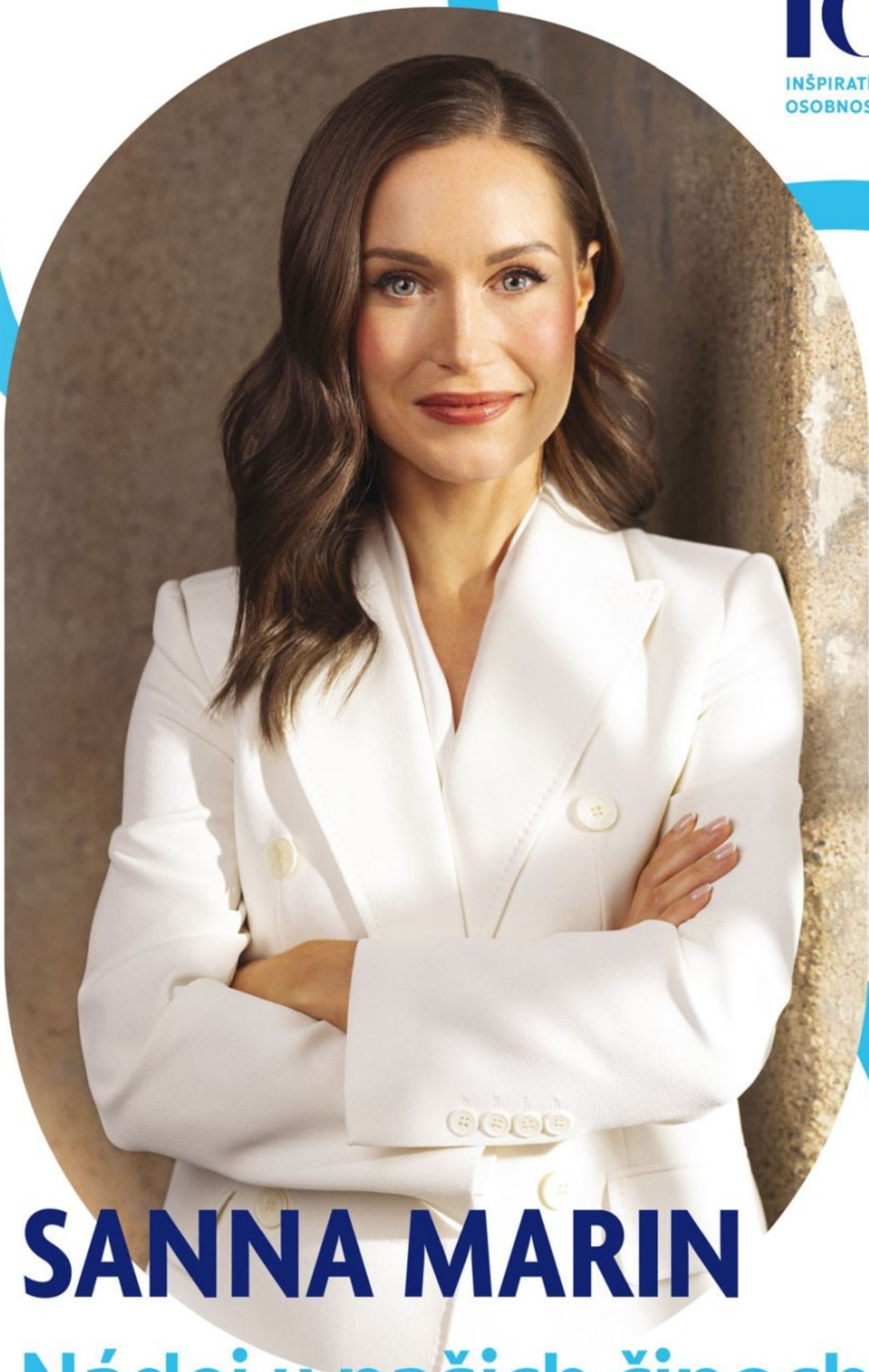

SANNA MARIN

Nádej v našich činoch

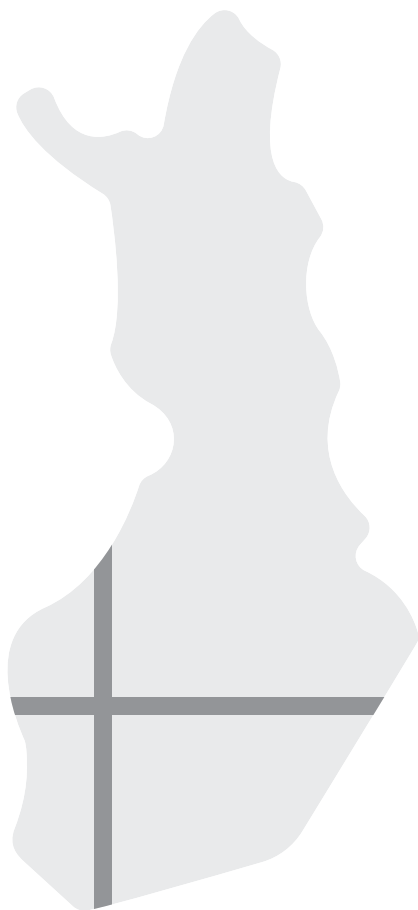
PRÍBEH O ODVAHE VIESŤ

SANNA MARIN

Nádej v našich činoch

PRÍBEH O ODVAHE VIEŠŤ

Preložila Jana Sliacka

Sanna Marin

HOPE IN ACTION: A MEMOIR ABOUT THE COURAGE TO LEAD

Copyright © MA/PI Oy 2025

The right of MA/PI Oy to be identified as the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form, or by any means (including, without limitation, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise) without the prior written permission of the publisher.

Cover Design © Juraj Vačko

Translation © Jana Sliacka, 2026

Slovak edition © DOT. vydavateľstvo, s. r. o., 2026

ISBN 978-80-69071-89-6

*Mojej dcére Emme
a všetkým dievčatám,
ktoré zmenia svet.*

ÚVOD

NEZVYČAJNÁ POLITIČKA

V decembri 2019 som sa stala vo veku tridsiatich štyroch rokov fínskou premiérkou. V tom čase som bola najmladšou úradujúcou hlavou vlády a líderkou koalíciej vlády zloženej z piatich strán, ktoré viedli ženy. Štyri z nás mali pritom menej ako štyridsať rokov. Väčšinu ľudí teda zaujíma, ako sa niečo také stalo.

Hoci nie je náhoda, že som sa po takmer desiatich rokoch intenzívnej práce vo svojej strane dostala na vysokú pozíciu, nečakala som a ani som neplánovala taký rýchly kariérny vzostup. Myslela som si, že moje pôsobenie v politike sa bude uberať normálnou dráhou – teda ak sa dá vôbec kariéra v politike považovať za normálnu.

Jeden zo spôsobov, ako sa s vami môžem podeliť o svoju cestu, je osobná sved' – o tom, kde som vyrastala, čo ma naučili rodičia, ako vyzerali môj prvý protest a prvá kampaň, ako som vyhrala voľby

či aký to bol pocit nieť bremeno zodpovednosti za celú vládu. Musím však priznať, že o svojom osobnom živote a histórii nerada hovorím či píšem. Nemyslím si, že som sa dostala na vrchol politickej pyramídy preto, lebo som výnimočná, ale preto, lebo zastupujem otázky a hodnoty, ktoré v spoločnosti hlboko rezonujú.

Do politiky som vstúpila v čase, keď sa transformovali staré spôsoby fungovania, od toho, akým spôsobom informujeme a zdieľame správy, až po to, ako sa stavíme ku globálnym výzvam. Ľudia s menej konvenčným zázemím boli pomaly prijímaní do hlavného politického prúdu. Politika však pre mňa nebola vždy samozrejmovou kariérnou voľbou – v detstve som politikov vnímala hlavne ako starších mužov v sivých oblekoch, ktorí diskutujú o technických detailoch a formálnych záležitostiach. Bol to pre mňa veľmi vzdialený svet.

Spočiatku som nevedela, či mám vôbec v politickom systéme miesto. A nebola som v tom sama. Hoci sa mi občas zdalo, že politické prostredie je pritesné, som rada, že som o svoju pozíciu zabojovala. Znamená to totiž, že iní ľudia sa ku mne môžu pridať a toto prostredie rozšíriť. Na problémy a udalosti sa radšej pozerám s ohľadom na hnutia, históriu, ideológie a kolektív. Mojou úlohou bolo prispieť k pokroku svojimi zručnosťami a skúsenosťami, odvieť svoj diel práce a nebyť len „ženskou líderkou“, ako ma často ľudia nazývali. Myslím si, že podmienky formujúce „ženskú líderku“ a rovnako aj jej práca v tejto pozícii sú oveľa dôležitejšie ako to, čo daná osoba cíti, a určite ako to, čo má oblečené.

Príbeh o tom, ako som sa stala premiérkou a viedla vládu piatich politických strán, je takisto aj príbehom krajiny, ktorá je v poslednom čase oslavovaná na celom Západe za pokrok v oblasti rovnosti, udržateľnosti a modelu sociálneho zabezpečenia a odolnosti. Všetko toto sú veci, ktoré ma motivovali k tomu, aby som sa stala političkou. Hoci Fínsko nedokáže za každých okolností splňať obraz akejsi zimnej rovnostárskej utópie, kde žijú podľa prieskumov najšťastnejší ľudia na svete, som na svoju krajinu hrdá a teší ma, že som dostala príležitosť slúžiť jej. Na Fínsko som pyšná aj preto, lebo

má silný systém sociálneho zabezpečenia, ktorý v našej spoločnosti zakorenil silnú dôveru a solidaritu. Práve vďaka tomu môžeme ako krajina napredovať. Konzervatívni politici tvrdia, že sociálnodemokratická politika obmedzuje slobodu ľudí, hoci v skutočnosti nám dáva slobodu žiť v bezpečí, vzdelávať sa, pracovať za férovú mzdu, mať čas na rodinu a priateľov a byť tým, kým sme. Keď krajina poskytne tieto práva všetkým občanom, umožní tak každému dieťaťu stať sa čímkoľvek, čím chce, a každému človeku žiť naplno.

Tieto štruktúry však nemôžeme považovať za samozrejmosť – treba ich neustále udržiavať a reformovať. Každá generácia je povinná uznať a revidovať to, čo tu bolo pred ňou. Dlhujeme tým, ktorí v minulosti bojovali za naše práva, ako aj novej generácii, ktorá bude v budúcnosti potrebovať našu podporu.

V čase, keď ma zvolili za premiérku, som ešte nemala tušenie, čo ma čaká. Okrem tých typických povinností európskej hlavy vlády – legislatívnych debát, rokovaní o rozpočte, riešení bežných politických sporov a prekážok či koordinácie spolupráce s Európskou úniou – som počas môjho funkčného obdobia musela čeliť historickej globálnej kríze. Len tri mesiace po tom, ako som nastúpila do funkcie, sa svet v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 uzavrel a to si vyžadovalo schopnosť prijímať bezprecedentné rozhodnutia s veľmi obmedzenými znalosťami, rozhodne viesť v mimoriadne zložitom prostredí, flexibilitu, komunikačné zručnosti, a predovšetkým vytrvalosť. V stávke toho bolo veľmi veľa, keďže sme vedeli, že dôsledky našich rozhodnutí budú mať dlhoročné následky.

O dva roky neskôr Rusko začalo rozsiahlu inváziu na Ukrajinu, čím zasadilo ranu celej európskej bezpečnosti a poriadku založenému na medzinárodných pravidlách. Dlhodobá stratégia Fínska v oblasti vojenskej neutrality musela byť rýchlo prehodnotená. S Ruskom máme dlhú hranicu, a tak sme nemohli dopustiť, aby sme ako

krajina, rovnako ako aj Európska únia, zostali voči agresii bezbranní. Vedenie štátu z tohto dôvodu urýchlene pristúpilo k procesom pristúpenia Fínska do Severoatlantickej aliance – NATO.

Možno si spomeniete, že moje funkčné obdobie bolo takisto poznačené niekoľkými pre niekoho neškodnými, pre iných poburujúcimi škandálmi – napríklad neslávne video toho, ako tancujem. Jedna vec, ktorú som sa pri tejto situácii naučila na vlastnej koži, je, že naše politické systémy majú problém uznať, že aj politici sú len ľudia. Prinajhoršom to ľudí odrádza od účasti a kandidatúry do verejných funkcií, pretože sa môžu obávať, že nezapadnú do pritesného stereotypu politika. To je aj dôvod, prečo bolo pre mňa dôležité nezmeniť sa ani v čase toho najtvrdšieho mediálneho lynču. Potrebujeme, aby sa ľudia zo všetkých prostredí angažovali v politickom dianí. Len tak budeme môcť budovať inkluzívnu a odolnú spoločnosť.

Túto knihu nepíšem preto, aby som stavala sama seba a svoje úspechy či neúspechy na piedestál, ale aby som sa s vami podelila o dôležitosť hodnôt a ukázala vám, že presadzovanie si toho, čo je správne, aj za neľahkých okolností, môže byť zdrojom sily a svetla v tomto rozvrátenom svete. Ak má môj príbeh nejaký význam, je to preto, lebo ukazuje, čo sa môže stať, keď odmietnete akceptovať to, čo je nesprávne. Odo dňa, čo som sa posadila na premiérsku stoličku, odmietam tradičný model fungovania hlavy vlády – aj napriek protestom kritikov. Ak začneme uprednostňovať tradície pred hodnotami, budeme stagnovať, stáť na mieste, ba dokonca sa rozpadáť. Ak sa však postavíme za svoje hodnoty, pripravíme živnú pôdu pre zmenu – pre svet, v ktorom si, veru áno, môžete po práci pokojne zatancovať.